

Nr 443.

Av herr **Senander**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 85, angående ändrade bestämmelser om ersättning för flyttningskostnad åt befattningshavare i statens tjänst.

I proposition nr 85 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till ändrade bestämmelser om ersättning för flyttningskostnad åt befattningshavare i statens tjänst. Propositionen bygger i väsentliga delar på ett av tillkallade sakkunniga framlagt förslag i ämnet. Departementschefen angiver, att beträffande de anställningsformer, med vilka rätt till flyttningsersättning skall vara förenad, innebär de sakkunnigas förslag i främsta rummet den ändringen, att generell dylik rätt ej längre skall tillkomma extra eller tillfälliga befattningshavare, arvodestjänstemän eller arbetarpersonal i statens tjänst vid övergång till ordinarie eller extra ordinarie befattning. Departementschefen förklarar sig finna denna inskränkning i princip riktig.

På sätt de sakkunniga förutsatt och flera remissmyndigheter påyrkat, bör det emellertid vara, förklarade departementschefen, Kungl. Maj:t obetaget att i detta avseende medgiva undantag från de allmänna bestämmelserna, där omständigheterna i särskilt flyttningsfall eller förhållandena inom viss förvaltningsgren göra detta motiverat.

De sakkunnigas förslag och departementschefens ställningstagande äro ägnade att inge både förvåning och förstämning hos de berörda befattningshavargrupperna. Det gäller nämligen här de lägst avlönade statliga befattningshavarna, de som sist borde erhålla försämringar i redan utgående förmåner.

Från statsekonomisk synpunkt torde ej heller den föreslagna försämringen ha någon större betydelse, även om densamma kan komma att hårt drabba den enskilde. Frågan om besparingsåtgärder har nämligen ingående behandlats av de sakkunniga vilka anfört, att en åtgärd i besparingssyfte vore att borttaga rätten till flyttningsersättning i vissa fall, där sådan förmån nu utgår, exempelvis för icke-ordinarie tjänstemän eller vid flyttning i anledning av befordran, eller ock att på ett eller annat sätt inskränka ersättningsrätten i dessa eller andra fall. Men, framhålla de sakkunniga, efter att ha ingått på en undersökning i dessa spörsmål, på denna väg kan man icke komma långt i besparingar utan att skada andra viktiga intressen. Då propositionen icke innehåller någon redogörelse för den föreslagna försämringens ekonomiska innebörd, tvingas man av de sakkunnigas uttalande dra den slutsatsen, att densamma från statsekonomisk synpunkt är tämligen betydelselös.

Nackdelarna av förslaget äro påtagliga. Verksledningarna sträva, helt naturligt, att på varje plats få rätt man. Antagning av extra eller tillfälliga befattningshavare till extra ordinarie eller ordinarie på annan plats än den där de i egenskap av extra eller tillfälliga varit placerade får därför sägas vara betingad av statens intresse. Ej minst på grund av gällande bestämmelser om företrädesrätt vid anställning i statens tjänst för fast anställd personal vid försvarsmakten blir rekryteringsåldern av extra och tillfälliga befattningshavare jämförelsevis hög. Det är därför ganska vanligt, att extra och tillfälliga befattningshavare äro familjeförsörjare. Om flyttningsersättning ej skulle utgå till dessa grupper vid antagning till extra ordinarie eller ordinarie, komme detta i ej ringa grad att försvåra verksledningarnas dispositioner av personal. Åtskilliga remissmyndigheter ha också yrkat på en utsträckt rätt till flyttningsersättning för de nämnda grupperna, varvid ifrågasatts vidsträckta undantag. Även de sakkunniga synas ha insett nackdelarna, ty de anföra bland annat, att ett upphävande eller mera avsevärt inskränkande av ersättningsrätten vid befordran kan menligt inverka på möjligheterna att återbesätta lediga tjänster med de därför mest lämpade befattningshavarna, och ett tvång för befattningshavare att under långa förordnanden eller kommenderingar utom bostadsorten leva skild från sin familj finge anses obilligt och även från social synpunkt förkastligt.

I propositionen framhåller departementschefen, att denne ej är beredd att framlägga förslag om särskilt medgivande av innebörd, att pensionärer vid marinen, tullverket samt lots- och fyrstaten vid flyttning från stationeringsort, där de efter avskedstagandet ej kunna vara bosatta, skola erhålla flyttningsersättning. Åtskilliga skäl tala dock för att ersättning till dylika pensionerade tjänstemän bör utgå. Om sålunda en förmanstjänst vid exempelvis lots- eller fyrstaten blir ledig på en ödslig plats, kanske ute på en ö, synes det främst vara ett statsintresse, att möjligheter skapas för besättandet av denna tjänst med den lämpligaste befattningshavaren. Då förmanstjänster i allmänhet erhållas vid relativt hög ålder, kan det inträffa, att de förhållandevis höga flyttningskostnaderna från platsen efter avskedstagandet avskräcka de mest kvalificerade från att söka den lediga tjänsten. Samma är förhållandet vid tullverket, där åtskilliga tjänster skola besättas på platser, varest pensionärer icke kunna bosätta sig efter avskedstagandet.

Under hänvisning till vad som ovan anförts tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen beslutar uttala,

att generell rätt till flyttningsersättning enligt samma grunder, som gälla för ordinarie befattningshavare, även framdeles bör tillkomma extra och tillfälliga befattnings-

havare, arvodestjänstemän och arbetarpersonal i statens tjänst vid övergång till extra ordinarie eller ordinarie befattning;

att bestämmelser böra utfärdas om beredande av ersättning åt pensionerad befattningshavare vid flyttning från stationeringsort, där de efter avskedstagandet ej kunna bo kvar.

Stockholm den 29 februari 1944.

K. E. Senander.